

'Aktörssamverkan för global utveckling – policy för aktörssamverkan inom utvecklingssamarbetet'

'Genom aktörssamverkan vill regeringen stimulera och stärka framväxten av självbärande relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska aktörer och aktörer i låg och medelinkomstländer inom ramen för Sveriges politik för global utveckling'

1. Inledning

Sverige ska bli bättre på att stimulera framväxten av självbärande relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska aktörer och aktörer i låg- och medelinkomstländer som bidrar till fattigdomsbekämpning och en rättvis och hållbar global utveckling. Aktörssamverkan är ett av de medel som används för att stimulera framväxten av sådana relationer.

Inom aktörssamverkan förväntas aktörerna själva driva samarbetena. Ett gemensamt ägarskap samt ömsesidigt intresse och ansvarsfördelning är centralt för att relationen på sikt ska kunna bli självbärande. Biståndet ska vara katalytiskt och tidsbegränsat. Denna form av ömsesidigt samarbete bidrar även till att stärka och fördjupa Sveriges samlade relationer med ett land.

Syftet med policyn är att tydliggöra mål samt de principer och den övergripande inriktning som ska präglade aktörssamverkan. Utgångspunkten är Sveriges politik för global utveckling som slår fast att arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling kräver bred medverkan från olika samhällsaktörer.

Insatser inom aktörssamverkan ska utformas för att bidra till att relationer skapas som över tid kan leva vidare utan finansiellt stöd från utvecklingssamarbetet. Detta är en utmaning men det är viktigt att på olika sätt försöka stimulera denna typ av självbärande relationer.

Aktörssamverkan kan vara en viktig brygga i övergången från ett långsiktigt utvecklingssamarbete till ett självbärande och breddat samarbete baserat på ömsesidigt intresse. Det gäller särskilt i länder med selektivt samarbete där det svenska traditionella utvecklingssamarbetet fasas ut men där det under en övergångsperiod finns ett värde i att främja olika former av aktörssamverkan.

Insatser ska utgå ifrån landets behov och prioriteringar. Samarbeten ska stimuleras inom områden där svenska aktörer har komparativa fördelar. Arbetet ska bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning, internationella överenskommelser samt internationella normer och principer för upphandling.

2. Mål

Målet för aktörssamverkan är att stimulera och stärka framväxten av självbärande relationer av ömsesidigt intresse mellan svenska aktörer och aktörer i låg och medelinkomstländer i syfte att bidra till målet för internationellt utvecklingssamarbete eller målet för reformsamarbete i Östeuropa.

Därmed ska aktörssamverkan bidra till att stärka det samlade svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling i enlighet med Sveriges politik för global utveckling.

3. Definition

Aktörssamverkan avser insatser som stimulerar samarbeten mellan primärt svenska aktörer och aktörer i låg och medelinkomstländer som bygger på ömsesidigt intresse och uttalad ansvarsfördelning aktörerna emellan med potential att på längre sikt bli självbärande relationer.

Aktörssamverkan kan bedrivas inom olika områden och avse olika typer av samarbeten såsom kultursamarbete, ekonomiskt samarbete, forskningssamarbete, institutionellt, kommunalt och regionalt samarbete samt samarbete mellan organisationer inom det civila samhället.

Aktörssamverkan ska genomföras i samarbete mellan aktörer i låg- och medelinkomstländer och primärt svenska företag, myndigheter, universitet och högskolor, fackföreningar, kommuner och landsting, enskilda organisationer eller institutioner.

4. Grundläggande principer

- i. Med självbärande relationer avses relationer som har potential att på sikt fortsätta med annan finansiering än från utvecklingsarbetet.
- ii. För att stimulera självbärande relationer ska insatser inom ramen för aktörssamverkan:
  - Vara katalytiska och tidsbegränsade vad avser biståndsfinansieringen av samarbetet. Vid beslut om insats ska tidsgräns för finansieringen anges.
  - Vara utformade för att stimulera självbärande relationer med ett gemensamt ägarskap och tydlig roll och ansvarsfördelning, genom exempelvis kostnadsdelning.
  - Bidra till att relationer skapas som över tiden lever kvar utan finansiella bidrag från utvecklingsarbetet.
  - Matcha samarbetslandets och Sveriges intressen, behov och erfarenheter.
  - Kunna finansieras över olika anslagposter inom internationellt utvecklingsarbete (utgiftsområde 7) samt kombineras med finansiering från andra utgiftsområden.
  -
- iii. Insatserna ska planeras och genomföras i enlighet med ett rättighetsperspektiv och med utgångspunkt i fattiga människors behov, förutsättningar och prioriteringar.
- iv. Ömsesidigt intresse och ansvarsfördelning innebär att insatser ska baseras på gemensamt ägarskap samt delat och ömsesidigt ansvar (ekonomiskt och/eller administrativt).

5. Tillämpning av policy

Avsnittet beskriver biståndsformer och instrument som på olika vis kan bidra till aktörssamverkan, grundläggande principer kring genomförande samt hur aktörssamverkan ska användas i olika kategorier av länder.

5.1 *Biståndsformer och instrument för aktörssamverkan*

Vid sidan av nyttjandet av såväl existerande arenor som skapandet av nya mötesplatser och fora som för samman aktörer, kan en rad olika biståndsformer och instrument användas för att uppnå målet för aktörssamverkan. Vissa används främst för aktörssamverkan (se exempel

ett) och de kan vara generella eller direkt relaterade till en särskild grupp av aktörer eller specifika ämnesområden. Andra biståndsformer och instrument (se exempel två) kan användas i många olika typer av utvecklingssamarbete och kan i sin förlängning också leda fram till självbärande relationer och utgör därmed indirekt ett medel för aktörssamverkan.

De biståndsformer och instrument som primärt används för aktörssamverkan finansieras huvudsakligen i form av bidrag baserade på ansökningar. Ansökningsförfarandena varierar beroende på samarbetsformer och instrument. I de fall aktörssamverkan leder fram till samarbeten som innehåller leveranser av tjänster och varor så ska de upphandlas i konkurrens.

Samarbetslandet bör primärt vara upphandlande part om de besitter tillräcklig kapacitet och deras upphandlingssystemen och tillämpning av desamma bedöms svara mot internationellt erkända upphandlingsprinciper. När upphandling i samband med insatser sker från svensk sida ska de genomföras i enlighet med gällande EU direktiv, lagar och övriga regler samt med beaktande av OECD DAC:s rekommendationer om avbindning av bistånd.

Biståndsformer och instrument för aktörssamverkan ska tillåta en snabb och flexibel hantering för att kunna användas i olika kategorier av länder och snabbt kunna svara emot aktörers efterfrågan.

1. Exempel på existerande biståndsformer och instrument för aktörssamverkan:

- Swedish Research LINKS
- Twinning
  - Kommunala partnerskapsprogram
  - Myndighetssamverkan
  - EU-twinning
- Start-programmen
- Ansökningsprogram (Challenge facilities av typ DemoMiljö)
- Ramprogrammet för Enskilda organisationer

2. Exempel på biståndsformer och instrument som indirekt kan utgöra medel för aktörssamverkan.

- ITP (internationella utbildningsprogram)
- KTS (kontraktsfinansierat tekniskt samarbete)
- Krediter
- Garantier

Vid sidan av dessa biståndsformer och instrument kan även lokala och regionala former och instrument finnas tillgängliga, svenska såväl som samarbetslandets. Vid behov kan Sida även utveckla nya biståndsformer. Det ska också finnas utrymme och flexibilitet för att i ett tidigt skede kunna genomföra mindre insatser för att stimulera och främja kontakter aktörer emellan (sk. rapid response funds). Sådana former ska omfattas av samma krav på stringens och resultatorientering som annat utvecklingssamarbete t. ex. vara baserade på i förväg fastställda kriterier, och vara utvärderingsbara i förhållande till uppsatta mål.

5.2 *Genomförande*

Sida har det övergripande ansvaret för genomförandet av aktörssamverkan inom ramen för utvecklingssamarbetet. Beredning, beslut och uppföljning av insatser ska i första hand ske av myndigheten.

Aktörssamverkan på land- och regionnivå styrs huvudsakligen av olika former av samarbetsstrategier.

För att öka effekten av biståndsformerna och instrumenten ska Sida verka för att:

- Skapa synergier mellan de olika biståndsformerna och instrumenten
- Bygga effektiva informations- och kommunikationskanaler för att möjliggöra att aktörerna själva kan initiera samarbeten
- Skapa mötesplatser för aktörer i samarbetsländerna och svenska aktörer – både fysiska och virtuella

Arbetet med att identifiera behov och förutsättningar för aktörssamverkan, svenska komparativa fördelar, synergieffekter och möjliga områden för insatser förutsätter att Sida har nära kontakter med utlandsmyndigheter, Regeringskansliet och andra berörda myndigheter såväl som med andra svenska aktörer utanför den statliga förvaltningen. Berörda utlandsmyndigheter i landet eller regionen kommer att spela en central roll i dessa processer. Dels genom att identifiera och fånga upp landets behov, prioriteringar och aktörer inom olika områden, dels genom att tillsammans med Sida utgöra nav i matchningen av svensk kompetens och erfarenheter med dessa. Detta gäller särskilt i länder med selektivt samarbete där en förenklad samarbetsstrategi styr samarbetet.

5.3 *Aktörssamverkan i olika kategorier av länder*

Aktörssamverkan kan genomföras i alla landkategorier¹ samt övriga ODA²-länder, med variationer mellan vilka olika biståndsformer och instrument som finns tillgängliga för arbetet.

Aktörssamverkan bör i normalfallet utgöra merparten av det selektiva samarbetet (landkategori 5) men även biståndsformer³ för stöd till prioriterade områden kan bli aktuella i dessa länder. Selektivt samarbete bedrivs med begränsade medel i vissa länder där det svenska traditionella utvecklingssamarbetet fasas ut men där det under en övergångsperiod finns ett värde i att främja olika former av aktörssamverkan som en brygga mellan utvecklingssamarbetet och självbärande relationer baserat på ömsesidigt intresse.

Aktörssamverkan i länder med selektivt samarbete styrs genom samarbetsstrategier för selektivt samarbete.

I länder i landkategori 1-4 kan aktörssamverkan vara en viktig del av det långsiktiga utvecklingssamarbetet och kan tjäna som en förberedelse inför en framtida övergång till ett självbärande och breddat samarbete utan finansiering från utvecklingssamarbetet. För dessa länder ska huvudsaklig omfattning och inriktning anges i samarbetsstrategin och därmed hanteras inom principerna för sektorkoncentration och arbetsdelning, om inte strategin anger något annat. I de fall som aktörssamverkan avser kapacitetsutveckling av offentliga aktörer i samarbetslandet så ska insatser ske inom ramen för samordnade insatser för kapacitetsutveckling.

5.4 Biståndsformer och instrument för aktörssamverkan i olika kategorier av länder

Användningen av biståndsformer och instrument för aktörssamverkan styrs huvudsakligen i olika former av samarbetsstrategier.

Biståndsformer och instrument som är mindre resurskrävande ur ett administrativt perspektiv och som ställer lägre krav på specifik land- och

---

¹ Landkategorierna är ett resultat av landfokuseringen och inkluderar 6 kategorier: 1) Länder med vilka Sverige ska bedriva långsiktigt utvecklingssamarbete; 2) Länder i konflikt- och/eller postkonfliktsituation med vilka Sverige ska bedriva utvecklingssamarbete; 3) Länder i Östeuropa med vilka Sverige ska bedriva reformsamarbete; 4) Länder där Sverige ska bedriva demokrati- och MR-främjande insatser i alternativa former; 5) Utfasningsländer där Sverige ska bedriva selektivt samarbete; 6) Ufasningsländer där relationerna främjas på annat sätt än via det bilaterala utvecklingssamarbetet.

² Official Development Assistance

³ Exempelvis stöd till specifika projekt/program genom multilaterala organisationer, s.k. multibi stöd.

regionkunskap kan användas brett för aktörssamverkan, i alla landkategorier samt i övriga ODA⁴-länder. Utvecklingen av nya biståndsformer och instrument för aktörssamverkan och användningen av dessa i olika landkategorier ska vägledas av denna princip. Sådan utveckling och användning ska ske i samråd med UD.

IITP, Swedish Research Links, DemoMiljö, startprogrammen kan användas brett i alla landkategorier samt i övriga ODA-länder KTS kan användas i landkategori 1-5 samt i de delar av MENA regionen som inte omfattas av kategori 1-5. Twinning kan användas i landkategori 1-5 samt i Ryssland.

6. Utvärdering och uppföljning

Uppföljningen av aktörssamverkan sker inom ramen för den årliga uppföljningen av strategier och redovisas i Sidas redovisning om biståndets resultat i resultatbilagan till årsredovisningen i enlighet med i anvisningarna fastställda urval för redovisningen.

Genomförandet ska följas upp vid ett årligt samråd mellan UD och Sida.

Policyns genomförande ska utvärderas under 2010.

---

⁴ Official Development Assistance